

De das – Loonse en Drunense duinen en omgeving

Jaarverslag 2002

- Per 31 december 2002 zijn de volgende dassenburchten bewoond:
 1. Mulders (uitzetren);
 2. Prins Bernardlaan (uitzetren);
 3. Nelis 1;
 4. Bert 1.
- In 2002 zijn er op twee dassenburchten jongen geboren (in beide uitzetrennen);
- De totale populatie wordt op 20 dassen geschat;
- De dassenburchten nrs. 1, 2 en 3 zijn het gehele jaar goed belopen geweest;
- Dassenburcht nr. 4 is pas vanaf begin maart 2002 het gehele jaar zeer goed belopen geweest;
- De hoogste activiteit wordt waargenomen op de burchten nrs. 2 en 4;
- Burcht nr. 1 wordt niet heel actief belopen. Hierin zijn in het najaar van 2001 drie dassen bijgezet, waarvoor eerst de aanwezige dassen door middel van een “one-way-gate” werden “verjaagd”. De dassen werden tot en met half januari 2002 bijgevoerd door mij en Broer Mutzers (Natuurmonumenten: NM);
- Het lijkt erop dat het bijzetten van dassen in 2001 de activiteit in de burcht negatief heeft beïnvloedt door de onrust die hierdoor ontstond.
- In het westelijk deel (omgeving: Mulders) zijn duidelijk minder activiteiten waarneembaar dan in het oostelijk deel (omgeving: Prins Bernardlaan). Daarbij dient tevens te worden opgemerkt dat in de omgeving van Mulders een hogere recreatiedruk aanwezig is dan in de omgeving van de Prins Bernardlaan;
- Er zijn geen dassen bijgezet in de nieuwe burcht (uitzetren) ten westen van de Rustende Jager;
- De dassenburcht (kunstburcht) van het Brabants Landschap is niet bewoond. Het terrein is voor bewoning mogelijk te nat. Overigens zijn er wel sporen aangetroffen (voorjaar 2002);
- Een lid van van de WBE Broek en Duin meldde op 22 februari 2002 dat hij eind vorig jaar (2001) dassen had gespoord bij de Knijperij. Hij twijfelde over zijn waarnemingen van dassen ten noorden van de Margrietweg en in het terrein van Brabant Water (voorheen WOB);
- Op 9 maart 2002 bezocht de werkgroep Brabant van Das&Boom de Loonse en Drunense duinen. Er werden veel pijpen en er werd dassenactiviteit aangetroffen in de omgeving van de uitzetlocaties en ook werd er een nieuwe burchtje (drie belopen pijpen: Karin: genoemd naar de vindster) gevonden, dicht bij de Brand ten westen van de Rustende Jager. Het is een zeer goede dassenburcht locatie. Ik ben in 2002 nog een aantal malen op de locatie geweest. Deze werd incidenteel door de das bezocht. Aan de dassendag namen een aantal genodigden;
- Bij familie Van den Hurk, langs de Margrietweg hebben van de zomer dassen gezeten in een zandhoop die vrij kwam bij de aanleg van een schuur;
- Harry Smits (IVN) had een bijzondere ervaring toen hij overdag oog in oog kwam te staan met een das die in een pijp lag te doezelen op locatie 4;
- In het najaar werd dassenactiviteit gemeld juist ten oosten van de N261, de weg van Tilburg naar Waalwijk. Deze weg is niet beveiligd met dassenraster. Omdat meer meldingen komen van het westelijke gebied van de duinen, worden hier slachtoffers

verwacht. De das had een wespennest uitgegraven en daarbij een grote berg zand verplaatst (coördinaat: 132.40-405.75);

- In november 2002 heb ik mogelijke dassen activiteit aangetroffen in het gebied waar de uitbreiding van de Efteling met bungalows is gepland;
- Doordat Leo Verhof (NM) de taken van Broer Mutzers (NM) over heeft genomen hebben op 22 november Ton Rademaekers (NM), Leo en ik alle burchten bezocht en in verband met stormschade werkzaamheden verricht. Opvallend was dat in de rennen, waar sinds 1999 dassen zitten een aantal bomen is omgegaan, door ondergraving door dassen. In de rest van het omliggende bos waren nauwelijks omgevallen bomen te zien. Tevens hebben we de dassen locatie bezocht, om te bekijken hoe daar voetpaden kunnen worden omgelegd (zie tevens bij “bolletje” werkgroep Brabant);
- Er zijn over 2002 geen verkeersslachtoffers gemeld;
- De dichtstbijzijnde meldingen van slachtoffers (jaar 2002) komen van: Oirschot (1 das: A58), St. Michielsgestel/Boxtel en omgeving (8 dassen: diverse plaatsen) en Breda (1 das: A16);
- De burcht aan de Nieuwkuijkseweg werd in 2002 niet belopen.

Samenvatting jaarverslag 2002

- De totale populatie wordt op 20 dassen geschat;
- Er zijn op twee burchten jongen geboren;
- De mortaliteit is bijzonder laag;
- De meeste sporen zijn nog steeds in de nabije omgeving van de uitzetrennen te vinden;
- Er is een “voorzichtige” trek waarneembaar naar het westen (Duiksehoef) en het noorden (Margriet);
- Er worden verkeersslachtoffers op de N261 verwacht;
- De das “leeft” in het gebied.

Publicaties – bijscholing – dassenbezoek: 2002

- In februari 2002 heb ik het boek met de volgende titel gepubliceerd.: “De Das (Meles meles) Loonse en Drunense duinen en omgeving - verleden en heden”. Van het boek zijn inmiddels 215 exemplaren uitgegeven. Onder de lezers bevinden zich onder andere de duingidsen, het dassenplatform Utrechtse Heuvelrug, een aantal muskusrattenvangers van de Provincie Noord Brabant, de DAS-sociëteit, dassenwerkgroep Brabant, een aantal gemeentebesturen, ambtenaren en politieke partijen uit de regio, een aantal duinboeren en overige geïnteresseerden in de das, waaronder veel “natuurmensen”;
- De Zandzegge wijdde in haar editie van januari 2002 een artikel aan de das met de naam: “... het gaat goed met de dassen steeds meer dassen in de duinen”. Hiervoor heb ik een interview gegeven;
- Naar aanleiding van het boek publiceerde “De Scherper” (regionaal blad voor de inwoners van de gemeente Heusden) op 27 februari 2002 het verhaal: “Studie naar ontwikkeling van de das in Loonse en Drunense duinen – Meles Meles in de duinen”;
- Na een interview publiceerde “De Scherper” op 3 april 2002 het verhaal: “Met Bert van Opzeeland op dassenjacht – speuren naar sporen in Drunense duinen”;
- Op 4 september bezocht een delegatie van het dassenplatform Utrechtse Heuvelrug de duinen. Dit naar aanleiding van een verzoek van het dassenplatform. De bedoeling was

om de projecten herintroductie en bijzetten Utrechtse Heuvelrug en ons project naast elkaar te leggen. Het project op de Utrechtse Heuvelrug was namelijk niet zo succesvol, terwijl het project herintroductie Loonse en Drunense duinen als zeer geslaagd mag worden beschouwd. NM trad op als gastheer. Na veel informatie te hebben uitgewisseld zijn we het terrein in geweest. Met name het beheer is uitvoerig aan de orde geweest. Het is noodzakelijk een aantal weilanden die niet al te ver van de burchten gelegen zijn **das-vriendelijk** te beheren (**kort gras en bemesting met stalmest**). Dit om een goede populatie dassen en versterking ervan te verkrijgen. In de delegatie bevonden zich deelnemers van het Utrechts Landschap, SBB, NM, een beheerder van enkele landgoederen en het Goois Natuurreservaat;

- Op verzoek van het NME te Boxtel, die de bijscholingen van de duingidsen organiseert, heb ik op 7 september een bijscholingscursus over de das gegeven voor de duingidsen. Vanaf de forellenvijver zijn we het gebied (Hengstven) ingegaan. Het Hengstven is op dit moment het belangrijkste foerageergebied van de das. Uitvoerig werd stilgestaan bij de historie, de das, zijn burcht, de herintroductie en op het beheer van het gebied. Totaal 25 gidsen namen deel en ontvingen mijn boek. In het tweede gedeelte van de bijscholing die dag is Ton Rademaekers (NM) met name ingegaan op beheersmaatregelen;
- Op 21 september 2002 organiseerde het Nationaal Park de Loonse en Drunense duinen een openbare wandeling met als thema de das;
- Het Brabants dagblad (editie “de Langstraat”) publiceerde op 19 oktober het verhaal: “Bewoonde dassenburchten terug in de duinen”, naar aanleiding van een interview. Hetzelfde verhaal verscheen ook in de editie “Tilburg” van het Brabants Dagblad;
- De Heemkundekring “Onsenoort”, die de oostelijke Langstraat als haar werkgebied heeft, publiceerde in haar blad “Met Gansen Trou” integraal het dassenboek in de maanden september, oktober en november.

Bert van Opzeeland
Hopbel 10
5251 CS Vlijmen
073-5113213
vanopzeeland@hotmail.com